

OBLIGAȚIA DE DILIGENȚĂ ȘI LOIALITATE A ADMINISTRATORULUI SOCIETĂȚII COMERCIALE

Victoria HÎNCU

Toți administratorii trebuie să fie independenți și să lucreze în folosul acționarilor. Adică acțiunile lor trebuie să poarte un caracter obiectiv, indiferent de interesele vreunui acționar semnificativ [9, p.33]. Mai mult ca atât, aceștia au dreptul și obligația de a face toate operațiunile ce se impun pentru aducerea la îndeplinire a obiectului de activitate a societății, cu excepția restricțiilor impuse prin actele constitutive [6, p.92]. Așadar, administratorul trebuie să-și exercite mandatul cu obiectivitate, de multe ori trebuie să ia hotărâri și să exercite anumite acțiuni în privința unei bune derulări a activității societății. Mandatul administratorilor – legal și convențional, își are izvorul în hotărârile adunării generale a societății, în voința socială. Prin urmare, ajungem la concluzia că administratorii nu reprezintă un acționar anume, ci societatea în ansamblul său, mai exact totalitatea asociaților.

Administratorii trebuie să fie loiali companiei și acționarilor acesteia, ceea ce reprezintă un comportament corect din partea sa. În acest sens, putem exemplifica situația când deciziile îi afectează în mod diferit pe acționari, ei trebuie tratați în mod echitabil. Astfel, administratorii trebuie să aplice un standard etic general în relațiile cu acționarii și terții, respectiv să țină cont de interesele tuturor. Așadar, prin deciziile sale, interesul general al societății nu trebuie afectat sau deturnat [9, p.25].

Noile criterii legale de apreciere a conduitei administratorilor în îndeplinirea funcției lor sunt menite să apere interesele societății și, implicit, ale acționarilor, dar și să-i apere pe administratori de răspundere, atunci când au acționat conform legii. Legislația în vigoare cere ca membrii consiliului de administrație să își exercite mandatul cu loialitate, în interesul societății [4, p.332].

Administratorii oricărei societăți comerciale pot face toate operațiile cerute pentru aducerea la îndeplinire a obiectului societății, în afară de restricțiile stabilite prin lege și actul constitutiv [4, p.372].

Statutul administratorului instituie o serie de obligații legale, de multe ori, acestea poartă un caracter complex luând în considerație raporturile juridice în care se află administratorul față de societatea comercială [7, p.67]. Aici se atribuie și obligația de diligență și loialitate față de societatea comercială, obligații reglementate expres de legislația Republicii Moldova art. 72 al Legii nr.135/2007 [5].

În conformitate cu dispozițiile legale menționate, administratorul societății comerciale în exercitarea atribuțiilor sale trebuie să dea dovadă de diligență și loialitate, adică să depună maxim efort pentru ca activitatea sa să

fie eficientă. Aceasta se materializează la selectarea salariaților, care ulterior vor activa în cadrul societății și de nivelul lor de competență și profesionalism depinde dezvoltarea și succesul societății ș.a. Prin urmare, administratorul trebuie să aibă o conduită calificată, asemănătoare unui profesionist, care se bazează pe cunoștințe și experiență în mediul de afaceri.

În opinia unor autori, obligația de diligență cuprinde trei elemente constitutive [2, p.143], și anume:

- Obligația de supraveghere a activității societății, în general, și a directorilor în special.
- Obligația de a se informa.
- Obligația de atenție în luarea deciziilor.

Prima obligație denotă anumite sarcini pentru administrator, și anume, să cunoască, în orice moment, starea financiară și patrimonială a societății, să cunoască potențialele probleme semnificative pentru societate, la fel și să efectueze studierea documentelor cu caracter juridic și financiar de ordin intern, pentru a lua decizii corecte în soluționarea problemelor cu care se poate ciocni societatea comercială pe care o gestionează. Cea de a II-a obligație se referă la faptul că administratorul trebuie să fie informat despre modul în care activează societatea, mai mult ca atât, lipsa de informare ori informarea insuficientă, constituie o neglijență gravă din partea administratorului [2, p.145]. Și cea de a III-a obligație prescrie o atenție deosebită din partea administratorului de a se informa anterior luării vreunei decizii. Așa cum se menționează în literatura de specialitate „o administrare diligență este incompatibilă cu transformarea în obicei a delegării de atribuții unor alte persoane” [2, p.146].

Conform doctrinei române, obligația de diligență și cea de loialitate sunt bipolare. Dacă obligația de loialitate se referă la un standard de comportament față de societate care are drept principiu exercitarea mandatului fără imixtiunea interesului personal al administratorului, atunci obligația de diligență pleacă de la premisa contrară, susținând că administratorul trebuie să se implice în afacerile societății, în așa fel încât să le conducă pe criteriul de profesionalism și profitabilitate [2, p.137].

Așadar, obligația de loialitate față de societatea comercială, reprezintă, după cum s-a mai menționat, datoria administratorului de a trata afacerile societății cu corectitudine și onestitate, în așa fel urmărind în mod exclusiv interesele societății, abținându-se de la a-și prevala propriile interese în exercițiul funcției sale și de la a intra în conflict de interese cu societatea [3, p.173].

Putem menționa faptul că loialitatea pornește de la calitatea de gestionar al intereselor altuia, prin urmare, aceasta obligă administratorul să-și exercite atribuțiile de gestiune și să folosească puterile de reprezentare numai în sensul în care i-au fost acordate legal sau prin actul de constituire – așa cum se menționează în literatura de specialitate [3, p.173] – aducerea la îndeplinire a scopului societății, obținând profit din realizarea obiectului de activitate.

Administratorii nu încalcă această obligație, dacă, în momentul luării unei decizii de afaceri, el este în mod rezonabil îndreptățit să considere că acționează în interesul societății și pe baza unor informații adecvate [8, p.252].

În aceeași ordine de idei, ținem să menționăm, că sistemul *common law* pretinde agentului să-ți ducă la îndeplinire îndatoririle asumate acționând în scopurile și interesele celui a cărui proprietate o gestionează sau care îl reprezintă, ceea ce echivalează cu loialitatea față de interesele mandantului în dreptul continental [3, p.172].

La fel și în dreptul britanic, obligația de loialitate cuprinde îndatorirea subiectivă și personală a administratorului de a face tot ceea ce consideră în mod rezonabil că servește intereselor companiei [3, p.174]. Astfel, prin intermediul acestei obligații, se tinde ca societatea să obțină avantajele patrimoniale planificate.

Așadar, culpa administratorului poate fi reținută doar după administrarea probelor care evidențiază un comportament prin care se încalcă conținutul obligației de diligență și loialitate.

Referințe:

1. Codul civil al Republicii Moldova. Adoptat prin Legea Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 82-86 din 22 iunie 2002.
2. CATANĂ, N. Radu. *Obligația de diligență și prudență a administratorilor în contextul reformei dreptului societăților comerciale*”, Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru, București: C.H.Beck, 2006. ISBN (10) 973-115-016-1; ISBN (13) 978-973-115-016-1.
3. CATANĂ, N. Radu. *Dreptul societăților comerciale. Probleme actuale privind societățile pe acțiuni*. Cluj-Napoca: Sfera juridică, 2007. ISBN 978-973-1875-02-6.
4. CĂRPENARU, D. Stanciu. *Tratat de drept comercial român*. București: Universul juridic, 2012. ISBN 978-973-127-825-4.
5. Legea Republicii Moldova privind societățile cu răspundere limitată nr.135 din 14.06.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2007, nr.127-130.
6. MUNTEANU, E. *Regimul juridic al administratorilor societăților comerciale pe acțiuni*. București: All Beck, 2000. ISBN 973-655-036-2.
7. PIPEREA, G., *Obligațiile și răspunderea administratorilor societății comerciale. Noțiuni elementare*. București: All Beck, 1998. ISBN 973-9435-04-1.
8. ȘANDRU, D. *Societățile comerciale în Uniunea Europeană*. București: Editura universitară, 2006. ISBN (10) 973-749-125-4; ISBN (13) 978-973-749-125-1.
9. TODICĂ, C. *Statutul juridic și puterile administratorului în societatea comercială*. București: Universul juridic, 2011. ISBN 978-973-127-630-4.